

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΕΞ ΕΣΠΕΡΙΑΣ.

δώση τα σφάλματά της.

Προήχθην δέ, φιλότατέ μου, εις τὸ σοβαρὸν τοῦτο προοίμιον, διότι ἀντὶ πάσης ἄλλης πολιτικῆς εἰδήσεως ἔχω σήμερον νό σοι ἀναγγεῖλω εὐφροσυνώτερα ἀκούσματα, τὴν ἐν τῇ γερμανικῇ δηλ. Βουλῇ εὐφρονον μνείαν τῶν προσδῶν τῆς Ἑλλάδος μας, τὴν πεποῖθησιν τοῦ κ. Βίσμαρκ — τοῦτο σημαίνει συνείδησιν τοῦ ἔθνους, οὗ διπλωματικῶς προΐσταται — ὅτι ἡ ἐσχάτως δυνατὴ θεωρηθεῖσα πρὸς ἐγγίσις τῶν ἐμπορικῶν συμφερόντων τῆς Ὁμοσπονδίας πρὸς τὰ τῆς ἀπωτότης ἀνατολῆς θὰ χρησιμεύσῃ ὡς ὁ πλεονέκτητος ὀφέλιμος, δι' οὗ θὰ κυλισθῇ ἀκατάσχετον ρεῦμα ἀμοιβαίων ἐνεργειῶν, πάντοτε ἐν ὠφελιματίᾳ καὶ γονίμῳ δραστηριότητος. Καὶ τὰς χρυσὰς ταύτας ἐλπίδας ἐμπνέονται τὰ μεγαλύνοντα δημοσιογραφικὰ ὄργανα ἐξ ἑλληνικῆς ἀφορμῆς, ἐνῶ ἐπιμύνης παρ' ἡμῶν ἐπιδιώκεται ἐπαρκὴς πρὸς τὰς νέας ταύτας ὁδοὺς συγκοινωνία καὶ μελετᾶται ἡ στρώσις σιδηρῆς μέχρι Θεσσαλονίκης λεωφόρου. — Αὐταὶ εἶνε αἱ διαρκεῖς ἐντυπώσεις μου ἐξ ὅσων ἐνταῦθα ἀκούονται, ὅλλαι δὲ τινες ὁδοιπορικαὶ διπλωματικῶν συναντήσεων, τὰ αἰῶνα περὶ Αἰγύπτου ξενοφανήματα, καὶ διασπαρθέντα τετραγύνα Ἀγγλῶν ὑπὸ ἀραβικῶν ροπαλῶν καὶ τὰ δοκίμια ρωσσοτουρκικῆς συμμάχιας εἶνε ἐξ ἴσου ἐφ' ἡμέρα, ὅσον ἀπίστευτος ἡ ἐχθρική κατοχὴ τοῦ Πειραιῶς ὑπὸ ἰταλικῶν σκαφῶν. Τὸ μόνον βέβαιον εἶνε ὅτι ἀπέθανεν ὁ Ἐδμόνδος Ἄβρου ἑκατομμυριοῦχος, δούς αὐτὸς διὰ τελευταίαν φορὰν ἀφορμὴν εὐνοϊκῆς διὰ τὰ καθ' ἡμῶς μνείας, διότι τὸ δεύτερον ἡμῖς τοῦ βίου του εἶχεν ἀφιερῶσαι εἰς μετάνοιαν ἀπὸ τῶν κατὰ τῆς νεανικῆς Ἑλλάδος νεανικῶν ἀμαρτημάτων του, πρὸς τετραετίας μάλιστα θερμότερα συνηγορήσας διὰ τοῦ ἀγγλικοῦ Χρόνου ὑπὲρ τῶν ἑλληνικῶν δικαίων, σπουδαίως ἀναιρέσας τὰς παραφύρους καθ' ἡμῶν προγενεστέρως ἐπιθέσεις του, χαριέστατα χαρακτηρίσας τὰς πρὸς τὴν ὠραίαν τῶν Ἑλλήνων πατρίδα σχέσεις του ὡς ἀναποφεύκτους συγκρούσεις νεαρωτάτων γνώριμων, ἐξ ἴσου ζωηρῶν καὶ εὐερεθίστων, καὶ ὅπωςδὲ ποτε ἐξευμενίσας τὸ ἐν Εὐρώπῃ κοινὸν φρόνημα καὶ βαρύνας ὑπὲρ ἡμῶν τὴν διπλωματικὴν πλάστιγγα κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς προσαρτήσεως τῶν νέων ἑλληνικῶν ἐπαρχιῶν. Τοιοῦτος ἦν πρὸς ἡμᾶς ὁ γαλῶτης σατυρογράφος, ὃν κατ' οὐδὲν ἄλλο ὠφελήσας ἡμῶς, ἀποδείξας ὅμως διὰ τῆς τελευταίας διαγωγῆς του τὴν ἀκαταμάχητον ἀλήθειαν τῆς ὠραίας μας παρομίας:

„Κάλλιο ἔχθρος μὲ πολλὸ νοῦ, παρὰ κοντός μας φίλος“.

Οὐχὲν λεπτομερεστέραν παρῶσταιν τῆς πολιτικῆς σκηνογραφίας κατὰ τὸ παρελθὸν τοῦτο δεκαπενθήμερον δύνασαι νὰ κρατήσῃς ἐν τῇ μνήμῃ, ὅταν, ὡς ἐγώ, ἀποφεύγῃς κατ' ἀρχὴν τὸν κρότον τῶν διπλωματικῶν πυροτεχνημάτων, οἰκειότερα δὲ πρὸς τὸ ἰδιαιτὸν καὶ τὰς ὀρέξεις σου φῆμαι καὶ θεάματα προκαλῶσι τὴν προσοχὴν σου. Εἰς τὴν τάξιν τῶν δευτέρων δικαιοῦμαι νὰ θεωρήσω ὀνήγοντα τὸν ποιητικώτατον τοῦ Ποσειδῶνος πλοῦν, ἐξαισίαν εἰκόνα, ἥτις ὅποσον ἄρ' ἀριστοῦργημα καλολογικῆς θεωρίας καὶ ἀνταξίας περιγραφῆς ἤθελεν ἐμπνεύσει εἰς Λουκιανόν τινα γραφίδα. Ὁ κινήσας τὸν Πόντον θεὸς, κρατῶν εἰς τὴν χεῖρα τὴν ὑπὸ τῶν Κυκλώπων κατασκευασθεῖσαν καὶ δοθεῖσαν αὐτῷ τρίαιναν, φέρεται ἐπὶ κογχύλῃ, συρομένης ὑπὸ δύο θαλασσίαν ἵππων, καὶ συγκάθηται μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Ἀμφιτρίτης· αἱ Νηρηίδες, οἱ Τρίτωνες καὶ οἱ Δελφῖνες περικυκλοῦσι τὸ ζεῦγος

— „Οὐ πώποτε πομπὴν ἐγὼ μεγαλοπρεπεστέραν εἶδον ἐν τῇ θα-

λάττῃ, ἀφ' οὗ γέ εἰμι, καὶ πνέω· σὺ δὲ οὐκ εἶδες, ὦ Νότε;“ λέγει καὶ ἐρωτᾷ ὁ Ζέφυρος παρὰ τῷ ποιητικώτατῳ Λουκιανῷ ἀποτενιόμενος πρὸς τὸν Νότον.

Νότ. — „Τίνα ταύτην λέγεις, ὦ Ζέφυρε, τὴν πομπήν; ἢ τίνες οἱ πέμποντες ἦσαν;“

Ζέφ. — „Ἡδίστου θεάματος ἀπελείφθης, ὅσον οὐκ ἂν ἄλλο ἴδοις ἔτι . . . Ἡ θάλασσα ἀκύμων ἐγένετο, καὶ τὴν γαλήνην ἐπισπασμένην λείαν παρέχεν ἑαυτὴν· ἡμεῖς δὲ πάντες ἡσυχίαν ἄγοντες, οὐδὲν ἄλλο ἢ θεαταὶ μόνον τῶν γιγνομένων παρηκολοθοῦμεν· ἔρωτες δὲ παραπετόμενοι μικρὸν ὑπὲρ τὴν θάλασσαν, ὡς ἐνίοτε ἄκροις τοῖς ποσὶν ἐπιψάειν τοῦ ὕδατος, ἡμμένας τὰς δάδας φέροντες, ἥδον ἅμα τὸν ὑμέναιον· Νηρηίδες δὲ ἀναδύσαι παρίπτεον ἐπὶ τῶν δελφίνων, ἐπικροτοῦσαι ἡμῖν· αἱ πολλαὶ τὸ τε τῶν Τριτῶνων γένος, καὶ εἴτι ἄλλο μὴ φοβερὸν ἰδεῖν τῶν θαλαττιῶν, ἅπαντα περιεχόμενοι· ὁ μὲν γὰρ Ποσειδῶν ἐπιβεβηκὼς ἄρματος, παροχουμένην τε καὶ τὴν Ἀμφιτρίτην ἔχων ἥν γεγηθὼς· ἐπὶ πᾶσι δὲ τῇ Ἀφροδίτῃ τὴν δύο Τρίτωνες ἔφερον, ἐπὶ κόγχῃς κατακειμένην, ἀνθὴ παντοῖα ἐπιπάττουσαν τῇ νύμφῃ.“

Τοιοῦτον εἶνε τὸ κείμενον τοῦ Σαμοσατέως, ὀλίγον τι παρηλλαγμένον, οὐχὲν ἐπὶ τῇ βάσει βέβαια νεωτέρου τινὸς χειρογράφου, ἀλλὰ κατὰ τὰς στοιχειώδεις ἀπαιτήσεις τῆς εὐκοσμίας, ἣν πολλὴ συχνὰ ἔσπελλεν εἰς Καπερναοὺμ ὁ ἄλλως χαριέστατος καὶ ἀττικώτατος Λουκιανός. Εὐκόλως δὲ διαβλέπειν ἐν ταῖς ὁνωτέρω γραμμαῖς τὸν μῦτον, ὅστις ὠδήγησεν ἕνα τῶν διαπρεπεστέρων γερμανῶν ζωγράφων εἰς τὴν σύνθεσιν τῆς ἐξόχου ταύτης εἰκόνης. Διασημοτάτου πατρός, τοῦ ἀρχαιοδιδίου Ἰωσήφ Σάιτς, διδάσκαλος υἱὸς ὁ καθηγητὴς Ὁδων Σάιτς ἐγεννήθη τῷ 1846 ἐν Μονάχῳ καὶ ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ τοῦ πατρὸς του ἔτυχε τῆς πρώτης ἐκεῖνης ἀληθοῦς καὶ καρποφόρου παιδείας, ἥτις ἀνερέτισε τὸν πρὸς τὸν ἀρχαιότητα καὶ τὴν ζωγραφικὴν φλογερὸν ἔρωτά του. Μαθητὴς κατόπιν τοῦ μεγάλου Πιλότῃ γενομένου, μετὰ μεγάλῳ ἐνθουσιασμῷ καὶ ἐκτάκτῳ ἐμπειρίᾳ ἐπεδόθη εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ὠραίας τέχνης, ἥς ἀνεδείχθη περιφώνως ἱεροφάντης. Μεταξὺ τῶν ἐπισήμων ἔργων του συγκαταλέγεται καὶ ὁ πλοῦς τοῦ Ποσειδῶνος, μέγιστον, τὸ πρῶτον ἐν Ἀμερικῇ, προκαλέσας θαυμασμόν, ἄξιον δὲ πρωτίστως τῆς ἡμετέρας προσοχῆς ὡς ἐρμηνεύον μίαν τῶν ποιητικῶν ἐπινοήσεων τῆς ἑλληνικῆς μυθολογίας, τοῦ θνεξαντήτου τούτου θεσαυροῦ παντοίας ἐν ταῖς τέχναις ἐμπνεύσεως.

Τῆς ἑλληνικῆς τέχνης τὰ ἀρίστα πρότυπα εἶτε ἐν τοῖς Μουσείοις ἀποθησαυρισθέντα, εἶτε ἐν χωρίοις σωζομένοις συγγραφέων ἀμμήτως περιγραφόμενα, εἶτε ἐν καλολογικαῖς ὑποθέσεσι μετ' ἀληθινῆς ἐμπνεύσεως ὑπ' αὐτῶν τούτων συνιστώμενα, παρέχουσι καὶ θὰ παρέχουσιν αἰετοῦ ὕλην καὶ βάσιν εἰς ὁμοιολογίας συγκρότους ἐπινοίας. Οἱ ἐν τῇ σπουδῇ τῆς ἀρχαιότητος πρωταγωνιστοῦντες Γερμανοὶ ὑπερκρίνισαν καὶ τὰς τοιμηροτέρας προσδοκίας εἰς τὴν ἐκταφὴν τοῦ ὕφους τῆς ἑλληνικῆς γλυπτικῆς, μικρὸν δὲ δέγμα ἐστὶ ἡ κατὰ τὸ πρωτότυπον ἄγαλμα τοῦ Μαυρικίου Σχολύτης ὁμόνυμος εἰκονικῇ αὐτοῦ παράστασις. Τὸ οἰκιδόμημα τῆς ἐν Βερολίῳ Ἑθνικῆς Στοᾶς, κείμενον πρὸς δυσμὰς τοῦ Νέου Μουσείου, οὐ μόνον ἐσωτερικῶς εἶνε δι' ἀπαραμύλων καλλιτεχνημάτων πεπλουτισμένον, ἀλλὰ καὶ ἐξωτερικῶς περιεκοσμήθη δι' ἀξιολογωτάτων δημιουργημάτων διαπρεπῶν τεχνιτῶν. Ἀριστέρῳ τῷ θναβαίνοντι διὰ τῆς κλίμακος τῆς εἰσόδου παρίσταται ἡ γλυπτικὴ τέχνη διδασκαλμένη. Ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ διδασκάλου ὠραίος καὶ ζωηρὸς παῖς ὑψοῖ τὴν σφύραν, τὴν δὲ σμίλην κρατεῖ ἐπὶ κολοσσοῦ καὶ κεφαλῇ τῆς Παλλάδος. Ὁ σοβαρώτατος δημιουργὸς τοῦ καλλιτεχνήματος ἐγεννήθη ἐν ἔτει 1826 ἐν τῇ Ἀνω Σιέσιζ, ἀπὸ δεκαετηρίδων δὲ ὑπάρχει διδάσκαλος ἐν τῷ κλάδῳ τῆς μαρμαρογλυφίας. Ὡς μαθητεύων ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τοῦ Βερολίνου ἔλαβε κατὰ τὸν διαγωνισμόν τοῦ 1854 τὸ Α'. βραβεῖον, ἀκολούθως μετέβη εἰς Ἰταλίαν, ἐνθα διέτριψε μέχρι τοῦ 1870 καὶ ἔκτοτε ἦλθε καὶ ἐγκατέστη ὡς καθηγητὴς ἐν Βερολίνῳ.

Ἄλλ' ἔστι δίκης ὀφθαλμός Οὐδὲ σήμερον, φιλότατέ μου, μένεις ἀνευ ἀμοιβῆς μετὰ τὴν ἀνάγκωσιν τῶν ἀτόνων μου διδουράμβων, συγκλητικώτατῃ δέ σοι ἐπιβάλλεται ἡ ἔκφορος ὅλλου πάλιν ἑλληνικώτατου καλλιτεχνήματος τοῦ ἐν Μονάχῳ Ἑλλήνος καλλιτέχου Νικολάου Γύζη. Τὸ Τάμμα, ἐξόχως ποιητικὸν ἔθιμον ἀπὸ παλαιωτάτων παραδόσεων θρησκευτικῶς ἀπλοποιηθὲν, εἰς ἑλλῆνα μόνον καλλιτέχνην ἡδύνατο νὰ παράσχῃ πάντα τὰ στοιχεῖα τελείας ἐκτελέσεως, ἣν καὶ αὐτοὶ οἱ ἄλλογενεῖς τεχνονοῖται ἀνεγνώρισαν. Ἐπὶ τῇ πρώτῃ τῆς εἰκόνης ἐκδέσει καὶ συγχρόνῳ φωτογραφικῇ αὐτῆς πολλαπλασιασμῷ ἐγράψαν ἐνθουσιῶδεις κρίσεις, λαμπροὺς ἐρμηνευτικοὺς στίχοι καὶ ἄλλα δίκαια καὶ ἐνθαρρυντικὰ ἐγκώμια. Ἰδοὺ δὲ πῶς ἀντελήφθησαν ἐνταῦθα τὴν ἔννοιαν τοῦ εἰκονιζομένου ἐθίμου, ἂν πιστῶς παρεφράσθησαν ἐκ γερμανικοῦ πρωτοτύπου οἱ ἑξῆς στίχοι:

„Μέσα 'ς ἐ ἀγριο, στενὸ καὶ μαῦρο μονοπάτι
Φτωχὴ μητέρα τὴν τυφλὴ κόρη τῆς ὁδηγᾷ
Ἀπὸ ἀγρύπνιας τῆς μιανῆς ποτὲ δὲν κλεῖ τὸ 'μάτι
Ἐνῶ νυχτιὰ παντοεινὴ τὴν ἄλληνα βαστάει.

Ἵν τὸ κερὶ ὅπου κρατεῖ ἡ ὄψις τῆς χλωμαίνει
Γιατὶ πάγει 'ς τὸ τάξιμο ποὺ εἶχε μελετήσῃ·
Ἵ' εἰκόνα μὰ θανματουρογὴ ξυπόλυτη πηγαίνει
Κι' ἐλπίζοντας 'ς τὴν χάρι τῆς θὰ τήνε προσκυνήσῃ.

Τοιαύτη βεβαίως ὑπῆρξεν ἡ ἔμπνευσις τοῦ ἑλληνικοῦ ἀριστοτεχνήματος, ὡς φαίνεται πιστῶς ἀποτυπωμένον ἐν τῇ Κλειῳ. Ὁ ὁμογενὲς ζωγράφος, νεαρὸς ἔτι, ἀλλὰ διαπρεπὴς καλλιγνήτης τῆς ἐν Μονάχῳ Ἀκαδημίας τῶν καλῶν τεχνῶν, ὑπῆρξε μαθητὴς καὶ τοῦ ἡμετέρου πολυτεχνείου πολλὰ καὶ κάλλιστα μέχρι τοῦδε γράψας. Τὰ ὀφραῖα, τὸ Μάθημα ἀπ' ἔξω, οἱ Ἑλληνικοὶ ἀρραβῶνες, τὸ Παραμῦθι τῆς γαργιάς εἶνε ἑλληνικῆς καὶ χαριστάτης ὑποθέσεως καὶ ἐκτελέσεως δημιουργήματα, πάντα διὰ τῆς Κλειῶς δημοσιευθῆσόμενα, ἵνα μὴ μόνον οἱ ξένοι ἀποθαυμάζωσιν αὐτά, ἀλλ' ἡμεῖς δὲ πάντων ἀγαπήσωμεν καὶ φιλοστέργωσιν ἐκτιμῶμεν. Μὴ λησμονεῖ δὲ Σὺ μάλιστα ὅτι αἱ καλλιτεχνικαὶ αὐταὶ ἀπαρχαὶ ἐν σχέσει πρὸς τὸ πρῶτα ἡμῶν βήματα ἐν τε ταῖς λοιπαῖς τέχναις καὶ αὐτῇ τῇ φιλολογίᾳ εἶνε ἀσυγκρίτως ἐνθαρρυντικώτεροι, ὡς ἀποτελοῦσαι δὲ τὸν πυρρὴνα μελλούσης μεγάλης προόδου εἶναι ἄξιαι πάσης μὲν προσοχῆς παρὰ πόντων, ἰδιαίτερας δὲ μελέτης παρὰ τῶν ὅπωςδὴποτε σκοποῦντων νὰ ἐπιδωδῶσιν εἰς πρακτικὸς εἶτε θεωρητικὰς τῆς συγχρόνου τέχνης μελέτας. Ἀλλὰ θὰ ἐπανέλθωμεν ἐκ πολλῶν ὁφρομῶν εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο, περὶ τοῦ ὁποῦ ἐξ ἀνάγκης ἐβραχυλόγησα σήμερον, ἔχουσα νὰ προοιμιασθῶ ὀλίγα τινα περὶ συρμῶν συγχρόνων καὶ ὅλην τὴν Εὐρώπην, διὰ νὰ λάβῃς εὐρυτέραν τινὰ ἰδέαν περὶ τοῦ πράγματος.

Τὸ καθαρὸν καὶ ἱερὸν φῶς τῶν λαμπάδων τῶν Χριστουγέννων, λευκὸν ὡς ἡ ἀκηλίδωτος καρδία τῶν παιδιῶν, ἀκολουθοῦσι τὴν ἄλλα φῶτα. Ἡ ἀκτινοβολὸς λάμπει τῶν λαμπτήρων, αἵτινες καταυγάζουσι τὴν βασιλίαν τοῦ χοροῦ, ὁ πολυτελής λυχνιστάτης, περιβαλλόμενος ὑπὸ εὐδῶν ἀνδῶν, τὸ μαγευτικὸν φῶς τῶν αἰθουσῶν, διγεγῆρον ἐν ἡμῖν ἀόριστα ὄνειροπολήματα καὶ ἐξαπλοῦν πανταχοῦ καὶ ἐφ' ὅλον τῶν ἀντικειμένων τὴν faux jour, ὅλα ταῦτα διεδέχθησαν τὰς σοβαρὰς ἐκείνας ἐντυπώσεις, ὡς ἀπελάβομεν, ἐν κατανύξει ἀκούοντες τὰς δεήσεις καὶ τοὺς ἐκκλησιαστικούς ὕμνους κατὰ τὰς παρελθούσας δεσποτικὰς ἐορτάς.

Παρ' ἡμῖν ἡ ἐποχὴ τῶν χειμερινῶν διασκεδάσεων ἄρχεται μετὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ νέου ἔτους καὶ λήγει σχεδὸν ἀρχομένης τῆς μεγάλης τεσσαρακοστῆς. Τοῦτο συμβαίνει οὐχὶ μόνον παρ' ἡμῖν, διότι ἐν Γαλλίᾳ μόνον χορεύουσι καὶ ὅλον τὸ ἔτος, ἀδιακόπως. Καὶ ναὶ μὲν τὰ παρισινὰ φύλλα πληροῦσι τὰς στήλας των φλυαροῦντα περὶ τῆς ἐνάρξεως τῶν χειμερινῶν διασκεδάσεων, τοῦτο ὅμως οὐδὲν ἄλλο σημαίνει ἢ ὅτι ὁ κόσμος ὑπέστρεψεν ἐκ τῆς ἐπαρχικῆς καὶ ἐξοχικῆς αὐτοῦ διαμονῆς, ὅπου εἶχεν ἀπέλθει, τὴν μὲν ἡμέραν ἀκολουθῶν τὸ ἄρμα τῆς Ἀρτέμιδος, τὸ ἐσπέρας δὲ προκαλῶν τὸν θαυμασμὸν διὰ τὸ ἀκαταπόνητον τῶν μυϊκῶν του δυνάμεων. Εἰς τοὺς ἐξοχικοὺς τούτους χοροὺς ἦτον ἐπιτετραμμένον εἰς πάντα χορευτὴν νὰ φορῇ τὰ κυνηγετικά του ἐνδύματα, αἱ δὲ γυναῖκες μετὰ λευκῶν ἢ μελανῶν ἐσθῆτων ἔφερον καὶ τὸ λαμπρὸν χρῶμα τοῦ Ἀγ. Οὐβέρτου. Σήμερον ἐπανερχονται εἰς τὴν πόλιν, καὶ οἱ πρότερον εἰς ὅλας τὰς κινήσεις των ἐμφαίνοντες ἀγροτικὴν τινα χροιάν, προσλαμβάνουσι τὸ grand air τῆς Μητροπόλεως, τῆς κομψῆς, φαιδρᾶς καὶ ἐλευστικῆς ταύτης μητροπόλεως, εἰς ἣν κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἐξ ὅλων τῶν χωρῶν εἰσρέουσιν οἱ πλούσιοι καὶ ἀριστοκράται. Ὁ ἀπαίσιος καὶ δεινὸς ἐχθρὸς, τοσοῦτον ἀπειλήσας ἐπ' ἐσχάτων πᾶσαν θυμηδίαν καὶ εὐφροσύνην, ἀπῆλθεν εὐτυχῶς μὲν πατήσας τὸ κατώφλιον τῶν Παρισίων, οὐδέποτε δὲ ἄλλοτε ὑπῆρχον τόσοι Ἀμερικανοί, Ἀγγλοὶ καὶ Ρῶσοι ἀριστοκράται, ὅσοι τὸν χειμῶνα τοῦτον ἐν Παρισίοις. Πρὸ πάντων δὲ οἱ Ρῶσοι εἰσῆλθον εἰς τὴν μεγάλην κοινωνίαν μετ' ἐκτάκτου κομψότητος. Ὁσάκις ὁ „*Courier Mondaine*“ περὶ κομποπρεπεστάτων, περὶ ἀπαρμιλλῶν δειπνῶν καὶ χορῶν ὁμιλῇ, εἶνε ἀδύνατον νὰ μὴ ἀναφέρῃ καὶ τὰ ὄνματα τῶν πριγκιπισσῶν Δεμιδῶφ, Κορσακῶφ, Λουκίας Δουλγουρούκη, Βαριατίνσκη κλπ. ὑπάρχουσι δὲ ἐκδόσεις συρμῶν, εἰς ὧς μόνον ἡ ἐκ Πετρούπολεως χρονολογία ἔδει νὰ προστεθῇ.

Ἡ Πετρούπολις στερεῖται αὐθιγὰς συρμῶν. Πᾶν ὅ,τι καινὸν ἀναφάνεται ἐκεῖ ἔχει παρισινὴν τὴν καταγωγὴν του καὶ αὐτὴ ἡ ῥωσικὴ ἐθνικὴ στολή, ἣν τινα φέρουσι κατὰ ἐορτάς ἐπισήμους ἐν τῇ αὐλῇ, κατασκευασθῆν ἐν Παρισίοις. Πολλὰς καὶ αὐτὰ ὁκόμη αἱ σισύραι ἀριστοκρατικῆς τινας δις διέρχονται τὰ γαλλικὰ καὶ ῥωσικὰ σύνορα καὶ δις ὑποβάλλονται εἰς τοὺς βαρεῖς τελωνιακοὺς φόρους τοῦ διαμετακομιστικοῦ ἐμπορίου, πρὶν ἢ ἡ ῥωσικὴ ἀποφασίσῃ νὰ φέρῃ αὐτὰς πάλιν μεθ' ἑαυτῆς ἐκ τῆς πατρίδος τῆς εἰς Παρισίους. Τὰ συρμικὰ καταστήματα τῆς Πετρούπολεως καὶ τῆς Μόσχας ἐργάζονται κατὰ γαλλικὰ ὑποδείγματα, ἡ δὲ ἀό-

ριστος ἐκεῖνη ἐθνικὴ σφόδρα, τό, οὕτως εἰπεῖν, λεπτὸν ἐκεῖνο σλαβικὸν ἄρωμα, δὲν προέρχεται ἐκ τῶν καταστημάτων ἐκείνων, ἀλλ' ἐκ τῆς νοημοσύνης τῶν ξένων ἱερῶν τοῦ συρμοῦ, οἵτινες ἀντὶ τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐκ τῶν σλαβικῶν μεγάρων εἰς τὰ θυλάκιά των εἰσρέοντος, ἀβροφρόνως παρέχουσι τῷ ῥωσικῷ συρμῷ ὅ,τι ἀπὸ ἐνὸς αἰῶνος δὲν εἶχε, ἥτοι χροιάν τινα αὐθιγὰς καὶ πρωτοτυπίας. Τὴν σημασίαν ταύτην ἔχουσι μόνον ἐκεῖνοι οἱ ῥωσικοὶ ἱματισμοί, οἵτινες διακρίνονται πῶς ἀπὸ τοῦ ἄλλου πλήθους τῶν γαλλικῶν συρμῶν.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην φυσικῶς οἱ συρμοὶ εἶνε πάμπολλοι. Ἐκάστη ἡμέρα φέρει καὶ τι καινοφανές, ἐκάστη ἐφημερίς, ἕκαστον παράθυρον ἐπιδειγμάτων, ἐκάστη θεατρικὴ ἐσπέρα κλπ. Καὶ ἐν πρώτοις ὠρίσθησαν ἤδη τὰ χρώματα τοῦ συρμοῦ, ἐξ ὧν πρωτεύει τὸ λευκόν. Καὶ αἱ ἡλικιωμένοι καὶ αὐταὶ αἱ γραφαὶ ἀκόμη γυναῖκες ἐνδύονται τὴν σήμερον λευκὴν στολὴν εἰς τὰς συναναστροφὰς μετ' ἀργυροχρόων τριχάπτων καὶ κεντημάτων, ἐν ᾧ αἱ νεαρώτεροι βυθίζονται εἰς τὰ λευκὰ κύματα τῶν *Alençons* καὶ τῆς λευκῆς μετὰξ, λευκῶν βελούδων καὶ δαμασκηνῶν ὑφασμάτων μετὰ σπινθηροβόλουσιν ἀντανάκλασεων, λευκῶν καὶ τεχνήντως συνεπτυγμένων *Volants*, ἅτινα πρὸ πόντων ἀρμόζουσιν εἰς τὰς μελαγχροιάς. Καὶ αὐτὰς ὁ Ὁβίδιος λέγει, ὅτι τὸ λευκὸν χρῶμα ἐμπρέπει μᾶλλον εἰς τὴν μελαγχροινὴν παρὰ εἰς τὴν ξανθὴν, ἐξῆρε δὲ τὴν καλλονὴν τῆς Ἀνδρομέδας, ὅτε αὐτὴ λευκὴν ἐσθῆτα φοροῦσα περιεπλανᾶτο ἐπὶ τῆς νήσου. Ἐκτὸς τοῦ ἱσπανικοῦ λεγομένου λευκοῦ χρώματος λίαν ἐπιζήτητον εἶνε καὶ τὸ λευκοματωδὲς καὶ ὑποκίτρινον, τὸ ὅποσον μυριοτρόπως παραλλάσσει ἀπὸ τοῦ ἀχυρίνου μέχρι τοῦ κροκοθαφούς. Ἐτερον χρῶμα τοῦ συρμοῦ εἶνε καὶ τὸ κυανοῦν, ἀλλὰ τὸ ὠραῖον καὶ βαθὺ ἐκεῖνο κυανοῦν χρῶμα, ὅπερ ἔχουσι τὰ χαρτῖα, ἐν οἷς περιτυλλίσσονται αἱ κεφαλαὶ τῆς Κακχάρως.

Ἀπομένει νὰ εἰπω προσεχῶς ὀλίγα τινα καὶ περὶ ἀγγλικῶν καὶ γερμανικῶν συρμῶν, τῶν σεμνοτέρων καὶ μᾶλλον ἀξιουστάτων πάσης παρισινῆς καινοτομίας. Εἰς τούτους ἀνήκουσι καὶ τὰ ἀνωτέρω δύο ὑποδείγματα· πράγματι δ' ἀπὸ τίνος ἤρχισαν νὰ καταπολεμῶσι ἐνταῦθα τὸν ἐπὶ μακρὰ ἔτη μοναρχήσαντα πανταχοῦ ἐν καιρῷ χειμῶνος συρμὸν τῶν μαύρων σισυρῶν καὶ παρεισχύθησαν ἄλλα διάφορα καὶ ἀνοικτὰ χρώματα, ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ χαριέστερα καὶ ἐφθηνότερα τῆς μαύρης ἐκείνης μονοτονίας. Αἱ ποικιλοσυνετοὶ καὶ λαμπραὶ δοραὶ τῆς ἀμερικανικῆς πανθηρογαλῆς (*Ocelot*) συνιστάονται εὐσεβάστως τοῖς ἐκατομμυριοῦχοις, ἡ δὲ μεσαία τάξις ἐκ παντοίων κατεργασμένων διφθερῶν κατασκευάζει χαριέστατα χιτωνίδια. Τοιοῦτο παριστάνει ἡ ἀνωτέρω εἰκὼν, παρυφασμένον — ἂν θέλῃς — καὶ διὰ μέλανος δέρματος ἱκτίδος, ἡ δὲ δευτέρα νεώτατον εἶδος χειμερινοῦ πύλου ἐκ δέρματος φώκης μετὰ λοφίσκου ἐκ φαιῶν πτερῶν καὶ κεκοσμημένου δι' ἐλαφροῦ λευκοῦ σειρηνίου, δια τὸ ὅποσον τρελαίνεται

ἡ ἀχώριστός Σου φίλη

ΜΑΤΑΙΟΤΗΣ ΠΕΡΙΕΡΓΟΥ.